

Kustzone van de toekomst benut zeespiegelstijging

Project: Kustlaboratorium

WAGENINGEN UR
For quality of life

Samenvatting

Rendabele landbouw, verantwoorde visserij en tegelijkertijd een veilige kust en mooie natuur. Vanwege de tegengestelde belangen lijkt het een onmogelijke combinatie, maar met Kustlaboratorium moet worden aangetoond dat het kan. In het proefgebied, dat bij Burghsluis (Schouwen-Duiveland) wordt ontwikkeld, worden op een duurzame manier schaal- en schelpdieren gekweekt en zilte groenten als zeekraal en lamsoor geteeld. Het gebied dient tegelijkertijd als opvang voor incidentele golfoverslag en biedt plaats aan zeldzame getijdennatuur.

Rendabele aquacultuur als bufferzone

Nederland is er wereldwijd beroemd mee geworden: de succesvolle strijd tegen de zee. Dankzij ingenieuze zeeweringen kan in ons land op grote schaal onder zeeniveau gewoond, gewerkt en geboerd worden. Toch is het de vraag of dit met de huidige zeespiegelstijging in het achterhoofd ook voor de toekomst voldoende veiligheid blijft bieden. Doordat er geen nieuwe klei aanslibt en de grond ook nog eens inklinkt, liggen veel polders ver onder N.A.P. En dat terwijl de zeespiegel stijgt. Dit heeft tot gevolg dat het steeds moeilijker en kostbaarder wordt om het grondwater zoet te houden. Want het zoute water komt door de toenemende opwaartse druk omhoog.

Als het gaat om kustveiligheid is het spannend om de zee niet als vijand maar als vriend te gaan zien. Is het mogelijk om de zee de ruimte te geven en toch een veilig kustgebied te realiseren? En is het mogelijk om zo'n kustgebied economisch rendabel te maken en tegelijkertijd de kostbare – en wereldwijd unieke – natuur te sparen?

Gemengd zilt bedrijf

Kustlaboratorium gaat dit tot op de zeebodem uitzoeken. In een gebied van 50 hectare, bij Burghsluis op Schouwen-Duiveland, worden vijf zaken verenigd die tot nu toe meer tegenover elkaar dan naast elkaar gestaan hebben: kustveiligheid, rendabele landbouw, verantwoorde visserij, kostbare natuur en verantwoord toerisme.

Partners

- Stichting Het Zeeuwse Landschap
- Stichting Zeeuwse Tong: Grontmij Nederland, Hesy Aquacultuur, Koninklijke Prins en Dingemanse, Neanthes, Rabobank Nederland en de Zeeuwse Rabobanken, Roem van Yerseke, United Fish Auctions NV en visafslag Vlissingen-Breskens, de combinatie van Wilhelminapolder en viskwekerij Neeltje Jans, ZLTO, Hogeschool Zeeland en Wageningen UR
- Provincie Zeeland
- Gemeente Schouwen-Duiveland
- Nationale Postcode Loterij (Droomfonds)
- Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling in het kader van OP-Zuid

---

Dubbele dijken, met ruimte voor zeewateroverslag bij extreme omstandigheden. Dat is het eerste kenmerk van dit gebied. Eerherstel voor de waker en de slaper dus. Tussen die dijken ontstaat een levendig terrein: met hypermoderne aquacultuurbassins waarin oesters, mosselen, kreeft en zaggers worden gekweekt en zilte landerijen waar delicatessen als zee kraal en lamsoor worden geteelt. Er wordt gewerkt met een natuurlijke kringloop. De vis wordt gevoed met zaggers (soort zoutwaterworm) en produceert mest. Hierdoor groeien algen en wieren en die dienen weer als voedsel voor zaggers en schelpdieren. Bovendien kunnen de meststoffen ook gebruikt worden voor de teelt van zilte groenten. En zo is er sprake van een gemengd zilt bedrijf dat duurzaam en milieuvriendelijk produceert.

Tegen de 'waker' wordt zeldzame getijdennatuur ontwikkeld, een onmisbare schakel in de ecologische keten. Aan de kant van de 'slaper' komt een overgangszone tussen de zilte en de zoete landbouw. De mens kan van dit alles genieten dankzij fiets- en wandelpaden en vogelkijkschermen.

Ruimte voor ecologie én economie

Veel vliegen in één klap dus en vooral voor het Zeeuwse bedrijfsleven een grote uitdaging: zit er brood in zilte groenten? Valt er genoeg te verdienen aan oesters en kreeften? Voor het Zeeuwse boerenbedrijf is het even wennen: een zoute polder, dat is de doodsteek voor de suikerbieten, uien en aardappels. Vanouds dé gewassen in dit deel van Nederland. Gelukkig legt Kustlaboratorium een behoorlijke bufferzone aan waardoor de 'zoetwaterakkers' strikt gescheiden worden van de zilte landbouw. De toekomst zal uitwijzen of de Zeeuwse boer de stap van zoet naar zout gaat wagen.

Kustlaboratorium toont een nieuw, uitdagend concept voor een gebalanceerde en duurzame invulling van de kustzone: het geeft ecologie en economie letterlijk de ruimte, en schept waardevol landschap voor mens en natuur. Kustlaboratorium wordt de standaard voor een kustzone, waarin duurzaamheid van natuurlijke hulpbronnen en de balans tussen ecologie en economie centraal staat. Zo wordt in de praktijk zichtbaar dat er een waardevolle toekomst is voor samenwerkende landbouw-, visserij- en natuursectoren. ■

Resultaten

- ondertekening samenwerkingsovereenkomst tussen Stichting Het Zeeuwse Landschap en Stichting Zeeuwse Tong
- grond aangekocht bij Burghsluis
- overleg/inspraak omwonenden

Contact

Jan Ketelaars
Plant Research International,
onderdeel van Wageningen UR
0317-480519
jan.ketelaars@wur.nl
www.kustlaboratorium.nl